

כַּתוּב (שמות ב) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבֹּת
לְקַדְּשׁוֹ, וְשַׁנְיָנוּ, וְזָכְרָהוּ עַל הַיּוֹם.
לָמָּה עַל הַיּוֹם? אָמַר לוֹ, מִשּׁוּם
שֶׁיּוֹם הַיּוֹם שְׂמַחַת הַתּוֹרָה, וְיִינָה
שֶׁל תּוֹרָה הוּא שְׂמַחַת הַכֹּל. וְהַיּוֹם
זֶהוּ מַעֲטָר אֶת הַמֶּלֶךְ בְּעֶטְרוֹתָיו.
זֶהוּ שְׂפָתוֹב (שיר א) צְאִינָה וּרְאִינָה
בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה
שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ. וְשַׁנְיָנוּ, בְּכָל
צְרִיף לְהִרְאוֹת אָדָם מַעֲשֵׂה. שְׁלֹא
נִמְצְאוּ קִדְּשָׁה אֶלָּא בְּיָוֶן, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שיר א) כִּי טוֹבִים דְּדִיף
מִיָּוֶן, מִיָּוֶן הֵם טוֹבִים, נִזְכָּרָה
דְּדִיף מִיָּוֶן. וְעַל כֵּן קִדְּשָׁה שֶׁל
שַׁבָּת בְּיָוֶן, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ, וְהָרִי
נִתְבָּאָר.

וּבַחֲדָשׁ הִרְאוּ שׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר
יוֹם לַחֲדָשׁ וּגְו'. רַבִּי חֵיִיא פְּתַח,
(שם ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל דְּדוּדִי
דוּפֶק וּגְו'. אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל,
אֲנִי יִשְׁנָה - בְּגִלּוֹת מְצָרִים, שְׁהָיוּ
בְּנֵי בְּשֻׁעֲבוּד שֶׁל קִשִּׁי. וְלִבִּי עַר
- לְשֹׁמֵר אוֹתָם שְׁלֹא יִכְלוּ בְּגִלּוֹת.
קוֹל דְּדוּדִי דוּפֶק - זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁאֲמַר (שמות א) וְאֶזְכָּר אֶת
בְּרִיתִי.

פְּתַחֵי לִי פְּתַח כְּפִתְחוֹ שֶׁל מַחֲטָה,
וְאֲנִי אֶפְתַּח לְכֶם שְׁעָרִים עֲלֵיוֹנִים.
פְּתַחֵי לִי אַחֲתִי, שְׁהָרִי הַפְּתַח
לְהַכְנִיס אוֹתִי הוּא בָּךְ, שְׁלֹא יִכְנָסוּ
אֶצְלֵי בְּנֵי אֶלָּא בָּךְ, אֶתְּ הוּא הַפְּתַח
לְהַכְנִיס אוֹתִי (בָּךְ). אִם אֶתְּ לֹא
תִפְתַּחֵי פְּתַחֵךְ, הָרִי אֲנִי סָגוּר,
שְׁלֹא יִמְצְאוּ אוֹתִי. מִשּׁוּם כִּי
פְּתַחֵי לִי. פְּתַחֵי לִי וְדַאי. וְעַל כֵּן
אָמַר דּוֹד, כְּשֶׁרָצָה לְהַכְנִיס לְמֶלֶךְ,
אָמַר (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי
צְדָק אָבָא בְּכֶם אוֹרְהָ יְהוָה. זֶה הַשְּׁעַר
לְהָ, זֶהוּ וְדַאי הַפְּתַח לְהַכְנִיס
לְמֶלֶךְ. זֶה הַשְּׁעַר לְהָ, לְמַצָּא
אוֹתוֹ וּלְהַדְבִּק בּוֹ, וְעַל כֵּן פְּתַחֵי
לִי אַחֲתִי רַעֲיָתִי שְׂרָאשִׁי וּגְו'. כְּדִי
לְהַזְדַּבֵּג עִמָּךְ, וּלְהִיּוֹת עִמָּךְ
בְּשָׁלוֹם לְעוֹלָמִים.

אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ, וְתַנְיָנָן זְכָרָהוּ עַל הַיּוֹם,
אָמַי עַל הַיּוֹם. אָמַר לִיָּהּ, בְּגִין דְּיִיָּן חֲדוּתָא
דְּאוּרִייתָא, וְיִינָא דְּאוּרִייתָא, חֲדוּתָא הוּא
דְּכֹלָא. וְהָאִי יָיָן חֲדִי לְמֶלֶכָא, וְהָאִי יָיָן מַעֲטָרָא
לְמֶלֶכָא בְּעֶטְרוֹי, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (שיר השירים ג)
צְאִינָה וּרְאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלָמָה בְּעֶטְרָה
שְׁעֵטְרָה לוֹ אָמוֹ. וְתַנְיָנָן בְּכֹלָא בְּעִיָּא לְאַחֲזָאָה
בְּרַנְשׁ עוֹבְדָא. דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח קִדְּשָׁה אֶלָּא בְּיָוֶן,
כְּמָה דְּאֶתְּ אָמַר (שיר השירים א) כִּי טוֹבִים דְּדִיף
מִיָּוֶן, מִיָּוֶן אֵינוֹן טְבָאָן, נִזְכָּרָה דְּדִיף מִיָּוֶן.
וְעַל דָּא קְדוּשָׁה דְּשַׁבָּת בְּיָוֶן, וְהָא אוּקְמוּהָ,
וְהָא אֲתַמַּר.

וּבַחֲדָשׁ הִרְאוּ שׁוֹן בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֲדָשׁ
וּגְו'. (ויקרא כג) רַבִּי חֵיִיא פְּתַח, (שיר השירים
ה) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר קוֹל דְּדוּדִי דוּפֶק וּגְו'.
אֲמָרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, אֲנִי יִשְׁנָה בְּגִלּוֹתָא
דְּמְצָרִים, דִּהְוּוּ בְּנֵי בְּשֻׁעֲבוּדָא דְּקִשִּׁי. וְלִבִּי
עַר, לְנִטְרָא לְהוּ דְּלֹא יִשְׁתַּיְצוֹן בְּגִלּוֹתָא. קוֹל
דְּדוּדִי דוּפֶק, דָּא קִדְּשָׁה בְּרִיךְ הוּא, דְּאָמַר (שמות
ו) וְאֶזְכָּר אֶת בְּרִיתִי.

פְּתַחֵי לִי פְּתַחֵךְ כְּחֲדוּדָא דְּמַחֲטָא, וְאֲנָא אֶפְתַּח
לָךְ תְּרַעֲיָן עֲלֵאִין. פְּתַחֵי לִי אַחֲתִי, דְּהָא
פְּתַחֵךְ לְאַעֲלָא לִי, בָּךְ הוּא, דְּלֹא יִיעֲלוֹן לְגַבְאֵי
בְּנֵי אֶלָּא בָּךְ, אֲנִי הוּא פְּתַחֵךְ לְאַעֲלָא לִי (בָּךְ),
אִי אֲנִי לֹא תִפְתַּח פְּתַחֵךְ, הָא אֲנָא סָגִיר. דְּלֹא
יִשְׁפַּחוּן לִי. בְּגִין כִּי, פְּתַחֵי לִי. פְּתַחֵי לִי וְדַאי.
וְעַל דָּא אָמַר דּוֹד, כִּד בְּעָא לְאַעֲלָא לְמֶלֶכָא,
אָמַר (תהלים קיח) פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק, אָבָא בְּכֶם
אוֹרְהָ יְהוָה. זֶה הַשְּׁעַר לִי, דָּא הוּא פְּתַחֵךְ וְדַאי
לְאַעֲלָא לְמֶלֶכָא. זֶה הַשְּׁעַר לִי, לְאַשְׁכַּח
לִיָּהּ, וּלְאַתְדַבְּקָא בִּיהּ, וְעַל דָּא פְּתַחֵי לִי אַחֲתִי
רַעֲיָתִי שְׂרָאשִׁי וּגְו'. בְּגִין לְאַזְדַּוּוּגָא עִמָּךְ,
וּלְמַהְוִי עִמָּךְ בְּשָׁלוֹם דְּעִלְמִין.